

KVALITETA se ne podrazumi jeva

*Roberta Baldini, pedagoginja
koordinatrica odgojno-obrazovnih ustanova Općine Viareggio
Italija*

*Izvor: Bambini, ožujak, 2010.
Ulomak iz teksta, preneseno s dopuštenjem*

Pojam kvalitete nužno uključuje promjenu i proces. Pa ipak, sama kvaliteta određene ustanove ne ovisi samo o njezinim unutarnjim resursima već odražava cijelu jednu kulturu zajednice u kojoj egzistira. Zato je odgovornost lokalnih tijela da, kao izravni ili neizravni rukovoditelji, sagledaju njezinu cjelokupnu sliku kako bi u skladu sa svojom odgovornošću poticali razvoj učinkovitih programa.

preveli smo za vas

U raspravi o kvaliteti usluga za djecu rane dobi, počela bih s jednom konstatacijom: Kvaliteta se često smatra prirodnom i zajamčenom u praksi ranog odgoja i obrazovanja. Iako je ovo odlika koja se u odgojno-obrazovnom sustavu podrazumijeva, zapravo bi trebala predstavljati cilj koji će se definirati, razvijati i identificirati unutar jedne zajedničke i usustavljene cjeline. Kvaliteta prolazi kroz cijelu mrežu jasnih i standardiziranih pravila za sve javne ili privatne davatelje usluga. Stoga bi bogatstvo ponude raznovrsnih usluga trebalo biti osigurano i priznato kako bi se zadovoljile različite potrebe, a stvaranjem eksperimentalnih usluga išlo bi se ususret sve većem broju novih potreba.

Ekonomska kriza iziskuje organizacijsku fleksibilnost, obvezuje nas na prilagođavanje potrebama i izvanrednim situacijama. Prisiljava nas da zaboravimo onu tradicionalnu granicu koja razlikuje odgojno-obrazovne usluge od socijalne skrbi, granicu koja je mukom utvrđena. Kvaliteta je rezultat provedbe sustava. Kvaliteta predstavlja izgradnju puta do socijalne uključenosti i koordiniranog organiziranja i upravljanja.

Loše navike

Pojam kvalitete nužno uključuje promjenu i proces. To je proces koji se realizira dugoročno, koji je transformacijski i koji uključuje prožimanje odnosa, no jednako tako može ukazati na izdvojene aspekte sustava i istodobno na važnost niza aktivnosti, radnji, iskustava i sudionika koji su uključeni u taj isti sustav. U harmoniji je s mnoštvom sudionika koji ga određuju i svim njegovim korisnicima. U ovom procesu nezaobilazno je praćenje ostvarivanja njegove kvalitete, a to podrazumijeva načine, vrijeme i svrhovitu dokumentaciju te procjenu kao dio nužne, cikličke i redovito kognitivne prakse.

Loša je navika što se u odgojno-obrazovnom sustavu spoznajni proces uobičajava tumačiti kao rezultat grupnog rada stručnjaka. Istina je da su jaslički i vrtički svijet, u usporedbi s onim obveznog obrazovanja, uvijek imali veću

svijest o potrebi međudjelovanja, kako unutar svoje 'grupe', tako i s obiteljima i zajednicom. Također je istina da smo svi skloni, pa čak i nesvjesno, samodostatnosti, osobito kad su u pitanju odgojno-obrazovni sadržaji i svakodnevna praksa, i kad se s pedagoškog gledišta procjenjuje kvaliteta i vrednuje neki projekt. Iako procjena, kao hipoteza za promjenu, nije gotovo nikada u cijelosti prihvaćena, ona se najčešće tumačila kroz vlastitu procjenu koja je provedena na dosta tehnički način pa se iz nje isključuje svatko tko nije dio te prakse.

Tako će *unutrašnji (struka) i vanjski dio* sustava (svi ostali dionici) uvijek biti dva odvojena intelektualna svijeta, koja dijalog zamjenjuju neutralnom komunikacijom. Iako stvarnost nije uistinu takva, postoji stvaran rizik i opravdana sumnja ovakvog scenarija.

...dobri primjeri iz prakse obvezuju nas na sveobuhvatni pogled na kvalitetu, svakodnevno pronalaženje i dokumentiranje koherentnosti između učinjenog i ideje o djetetu koja se želi promovirati.

Kako bismo pokušali definirati kvalitetu, trebamo je staviti u kontekst: primjenjuje se na cijeli sustav koji je po svojoj prirodi kompleksan, karakteriziran pojedinačnim zahtjevima, ali rukovođen od strane nekog lokanog tijela kako bi se zadovoljile određene lokalne i/ili državne potrebe. Kvaliteta mora uzeti u obzir i obuhvaćati vrijednosno-edukativnu dimenziju, naravno i stupanj odgoja djece i odraslih i dobre primjere iz prakse. Ali obuhvaća i cijeli aparat koji sudjeluje u planiranju, organiziranju, rukovođenju i upravljanju. Zato je odgovornost lokalnih tijela da kao izravni ili neizravni rukovoditelji, sagledaju njezinu cjelokupnu sliku kako bi u skladu sa svojom odgovornošću poticali razvoj učinkovitih programa.

Na taj način stvara se vrlo široko i neiscrpno polje djelovanja koje se ne može odrediti samo na temelju pedagoških vrijednosti ili pojedinačnih iskustava,

a mora obuhvaćati cijelu mrežu radnji koje se isprepliću i na taj način obilježavaju, karakteriziraju i motiviraju cijeli proces programiranja i njegove primjene.

Kultura kvalitete

To sve izgleda tako očito, linearno i logično. Stvarnost je daleko više problematična, proporcionalno s opsegom djelokruga i stupnjem kontekstualiziranja kvalitete. Kvaliteta nije načelo niti skup mjera koje padaju s neba. Ne može se definirati na temelju dopadljivosti, ljepote ili djelotvornosti. To je skup raznih čimbenika koji se izlažu, definiraju i daje im se socijalna ili politička dimenzija.

Kvaliteta ne ide samo jednim smjerom, ne može postati pravilo, ali mora pružiti i predvidjeti pokazatelje uspjeha i konkretne parametre.

Kvaliteta kao da je paradoks jer ne posjeduje samo jednu perspektivu, ali postoji neprestana predanost traženju procedura, informacija, radnji koje će joj pridonijeti. Drugi paradoks je upravo ta kvaliteta, ona moguća, koja se detektira i postaje vidljiva.

Nepotrebno je reći da su društvene promjene, obitelj, fleksibilnost radnog mjesta, položaj žena na poslu i, ne manje važna, gospodarska kriza, društveni čimbenici koji zahtijevaju veće ulaganje u rani odgoj i obrazovanje. Jedan od tih odgovora su prostori za roditelje, radionice, centri za djecu i roditelje. Fleksibilnost uključuje i takve odgovore. Dakle, velik dio korisnika, onih koji i sami iz različitih razloga i s različitim angažmanom svojom zainteresiranošću i uključenosti u proces konzumiraju kvalitetu, dobivaju za pravo definirati i provoditi tu istu kvalitetu.

Takva kvaliteta onda postaje i kultura,

i politički koncept, budući da riječ *polis* znači identitet zajednice. Posebno mi je drag pojam identiteta i o njemu govorim često. Ne samo zato što ga vidim aktualnim u kulturi, socijalnim odnosima i politici, već zbog određenog međudjelovanja i međuovisnosti osobnog identiteta, subjektivnog bića i socijalnog identiteta, osjećaja pripadnosti, preobrazbe grupa u zajednici. Sve ovo čini mi se primarnim kad govorimo o kvaliteti i ranom odgoju i obrazovanju, jer odrediti kvalitetu u njihovom slučaju znači odrediti socijalnu funkciju i otkriti identitet.

Kao zaključak, prisjetila bih se dosadašnjih razmišljanja i podcrtala ih kao važne kvalitetne smjernice na kojima se svi mi – kao profesionalci, kao roditelji, kao odgajatelji, kao građani – moramo ogledati međusobno kako bi se oko djece i usluga koje se njima bave stvorila nacionalna i zajednička kultura.

Nije slučajno da smo ustanove ranog odgoja i obrazovanja u Viareggiu nazvali 'mjesto sastajanja', jer su to po nama načini druženja, mjesta sudjelovanja i rasprave, idealnih i realnih rješenja, dijaloga, izgradnje svijesti, ali i odgovornosti koju treba preuzeti cijela zajednica. I sviđa mi se ta ideja da odgojno-obrazovne ustanove koje pružaju usluge u zajednici, same sebi postavljaju i zadatak 'osvježavanja'. To nije opravdanje niti traženje konsenzusa, ali je znak poniznosti onih koji su svjesni da su samo dio cijelog procesa, samo jedna od mogućih perspektiva. Ideja o menadžerskom upravljanju kvalitetom, s kojom se ne slažem, ne mora se nužno zamijeniti pojednostavljenom valorizacijom kvalitete i njezinim svođenjem na indikatore. Umjesto toga, uvjerenam sam da nas dobri primjeri iz prakse obvezuju na sveobuhvatni pogled na kvalitetu, svakodnevno pronalaženje i dokumentiranje koherentnosti između učinjenog i ideje o djetetu koja se želi promovirati. To podrazumijeva dosljednost između onoga što radimo, usluga koje pružamo i ideje o demokraciji koju smo izabrali.

preveli smo za vas